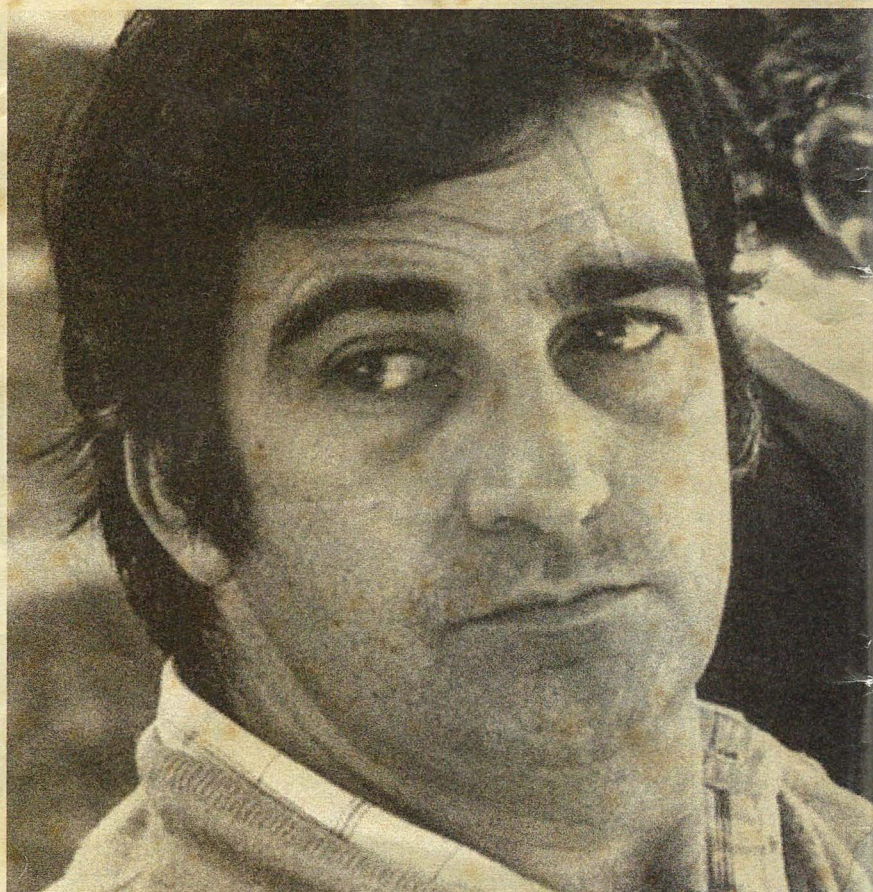




ERNEST LLUCH:

Ernest Lluch (Vilassar de Mar, 1937-Barcelona, 2000) va militar a l'oposició democràtica al franquisme des dels seus anys d'estudiant d'Econòmiques. Ja com ajudant del catedràtic Fabià Estapé, fou expulsat de la Universitat de Barcelona per la seva significació política. El seu activisme continuà a València, on fou vicedegà de la Facultat d'Econòmiques i fundador del Partit Socialista del País Valencià. Mort Franco continuà amb el seu compromís militant i tornà a Catalunya el 1977 on va ser elegit diputat per Girona amb la coalició Socialistes de Catalunya. El 1982 formà part del govern socialista com a ministre de Sanitat i Consum, fins el 1986. A partir d'aleshores es dedicà a la universitat, a la docència i investigació.



40

La imatge d'Ernest Lluch sempre la veig encavalcada amb l'honestetat a prova de tot, una bonhomia en el tracte i un sentit pregon de dimensió global d'honradesa. Tant hi feia que el tema de conversa fos el finançament dels partits polítics, els conflictes amb els metges o la nova dimensió d'un Madrid que ja no era *capital y corte*, sinó una comunitat autònoma amb milions d'habitants. La seva veu apareixia com a reveladora del problema, s'allunyava del tòpic i aportava una esperança de solució, sovint amb la imaginació i gosadia d'un home inconformista. No es conformava amb la seguretat de la rutina sinó que amb ell la conversa es fonia amb l'instant vital, per la qualitat de la seva paraula, l'amenitat del seu discurs, la humanitat de la seva personalitat. Era una delícia de persona la que ens han pres. Ja fos en un sopar en què el tema era Verdaguier a fons amb la *Revista de Catalunya* o edicions crítiques de rerefons amb el comú amic de l'aleshores rector de Maià de Montcal —un dels seus

molts pobles, com Donostia, Barcelona, Vilassar...— mentre es parlava del santuari del Mont i del poeta per excel·lència o una trobada estival de l'ordre de la ratafia a can Francesc Ferrer i la Montserrat Pumarola en què la divagació era sobre la farigola, els druides o qualsevol aspecte d'actualitat, o senzillament escoltant-lo a la ràdio. Lluch era present en el nostre, com en el de molts, dia a dia.

Sempre tenia a punt allò que l'interlocutor esperava, quan la conversa era massa especialitzada. Incitava a participar, tot

“No es conformava amb la seguretat de la rutina sinó que amb ell la conversa es fonia amb l'instant vital”

i que la seva lluentor era rutilant i et feia petit al seu costat. Recordo una conversa sobre el futur del catalanisme i, després de la política, sobre la relació del

polític amb la seva dona. Érem dos homes que coincidírem per raons de treball —conferències i reunions— a Ciutadella i hi anàvem amb les dones. Coincidírem i anàvem amb elles i aquest tema fou motiu de reflexió. Ens entaularem amb la complicitat de la calma que ell aportava: transmetia pau i volia pau. Després, passejant en la placidesa que acompanya el mar de les Illes, constata la fortuna de compartir la vida amb els altres. Era feliç. A vegades, però, l'interlocutor era absent i ell feia l'esforç per acostar-s'hi, l'he vist canviar de tema i parlar del temps o de la fruita o dels preus... per ser proper a l'interlocutor. Una vegada li succeí amb mi. Era l'endemà d'un d'aquells partidassos terribles i jo no sabia ni amb qui havia jugat el Barça. Hi havia altres persones, tots tenien la passió futbolera i jo, que no sé ni el nom del

“Ens entaulàrem amb la complicitat de la calma que ell aportava: transmetia pau i volia pau”

capità del Barcelona, no obria boca. Feia estona que callava. Lluch, en aquests casos, llençava indirectes sobre el que et podia interessar. Era dir-te un cordial “vine aquí”. Ho feu subtilment. Digué: “Has vist el nou disseny de l'*Sport*? Què et sembla? No? Doncs, aquest diari l'has de mirar encara que només sigui pel disseny.” El grup podia parlar de futbol, però aleshores ja seria el grup de tothom. Era un home, doncs, obert de forma plena. Vaig tenir la sort de compartir un temps vital que ens acostava a un humanisme i a una relació fraternal per definició. No



honrada transversalitat

debades, la consternació pel seu assassinat és ara general i la seva desaparició deixà un dolor de cor empetitit com correspon a la legió d'amics que anava incrementant cada dia.

Teníem una relació antiga, per la meua edat, i ens ho podíem dir tot, amb la confiança d'un passat compartit on les puntuals diferències s'aparcaven per la profunda i sentida catalanitat. Discutíem per la infamant Llei d'harmonització del procés autonòmic i ell sabia que jo havia anat a la manifestació com a contrari seu i em donava uns fullets que explicitaven la seva postura. I canviàvem de tema. On vaig estar orgullós de fer-li costat fou en travessar, en una Santa Llúcia tortosina, tot un menjador amb un miler de comensals nacionalistes xiulant-lo i escridassant-lo. No marxà, com haguera pogut ser; ell era a casa. M'agafà del braç i mirant-me tota l'estona travessàrem la llarga—llarga, molt llarga—sala, mentre m'explicava una història. Lluch es feia estimar i molts el trobarem a faltar força.

Ara serà una absència dura perquè deixava solc arreu on vivia, la seva veu, contrària a la frivolitat i la instrumentalització, era una barreja de profunditat i bon humor que tenia un no sé què que t'atreia. A les converses disteses, i en compartírem algunes, a vegades sols, durant una desena d'anys, amb dos sops desembrins, que em permeten de copsar la seva enorme humanitat. La seva capacitat de crear un clima de confiança. Ell sabia que havia estat deixeble del seu germà Enric. Teníem uns referents profunds i aquests fets, amb activitats comunes, ens acostaven. Actuava amb tot-hom igual. D'arreu em deien que quan podia fer un favor el

feia, que la seva humanitat esdevenia llegendària. La seva senzillesa esdevenia porta oberta a la franquesa compartida. I aquests trets només fan augmentar el dolor que sentim per una notícia que encara no ens creiem ni païm. M'ajudà a deixar el tabac, insistia en aquest seu combat per tal que ningú no fumés en públic. I aquesta batalla la va guanyar. Tenia, però, molts fronts oberts. Una vegada, a l'aeroport del Prat, la conversa fou especialment deli-

“La seva veu, contrària a la frivolitat i la instrumentalització, era una barreja de profunditat i bon humor que tenia un no sé què que t'atreia”

cada. M'insistia a fer-me veure que deixés d'idealitzar els terroristes. Era a començaments dels vuitanta amb una policia que encara torturava habitualment. I jo li deia això. Ell em parlava d'una nova policia sacrificada i professional. Li discutia, a un ministre que tenia companys seus que morien assassinats... Sabia, com a alt càrrec, que ell podia ser blanc però calia, deia, aïllar els violents i establir un marc racional. D'ací un discurs especialment sever en els àmbits nacionalistes en què costava de fer una dissociació i han hagut de passar anys per veure-ho clar.

Treballava també pels símbols. Explicava, orgullós, els petits guanys que anava fent, com penjar un quadre de la primera dona ministre de sanitat, Frederica Montseny, o que a les vuit del matí ell era al despatx puntual com una màquina. Tota

una ètica derivada de les virtuts del viatjant: treball constant, sacrifici, ritme, simpatia...

Ens queda només un record intens, una obra escrita molt vàlida, una vida plena. Llibres del seu camp en el qual esdevingué prestigiós especialista. Una obra, com digué Pujol, per treure-li l'agregust de l'esbrancada, que fou tota, a més de ser de qualitat, pensada, escrita i publicada en català. Una valuosa contribució per la qual hem d'estar agraïts.

Faig vots perquè els textos esparços, aquelles conferències a la biblioteca del Casino Menestral de Figueres, els articles a *La Vanguardia*, tantes coses... puguin ser recollits, conservats i ens ajudin a recordar un home bo i valent, un intel·lectual compromès, humanista i generós, el qual sempre evocarem amb la intensitat de l'amistat i el respecte pel rigor en la seva obra.

Josep M. Figueres
Historiador

